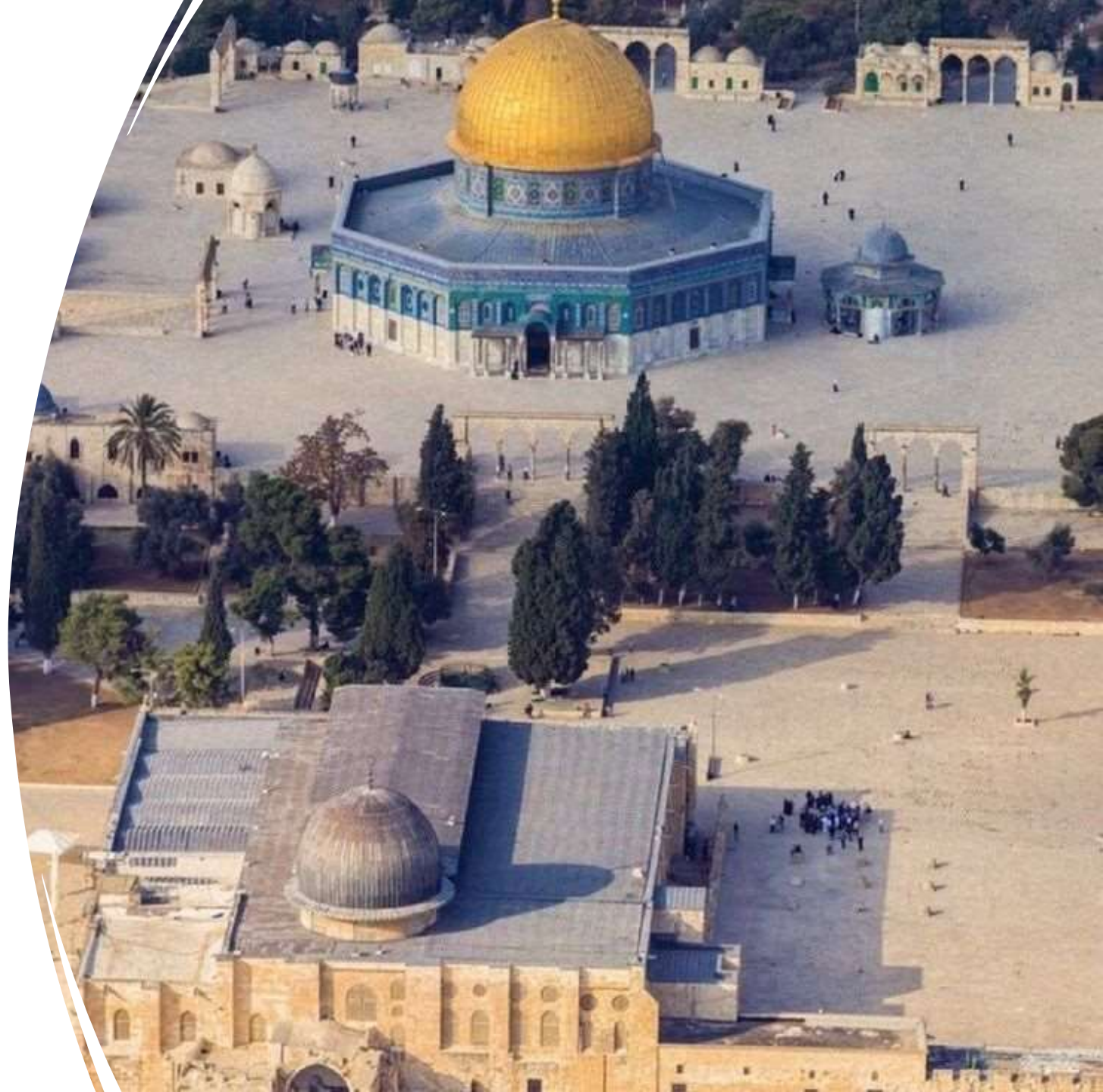

MESCİD-İ AKSA

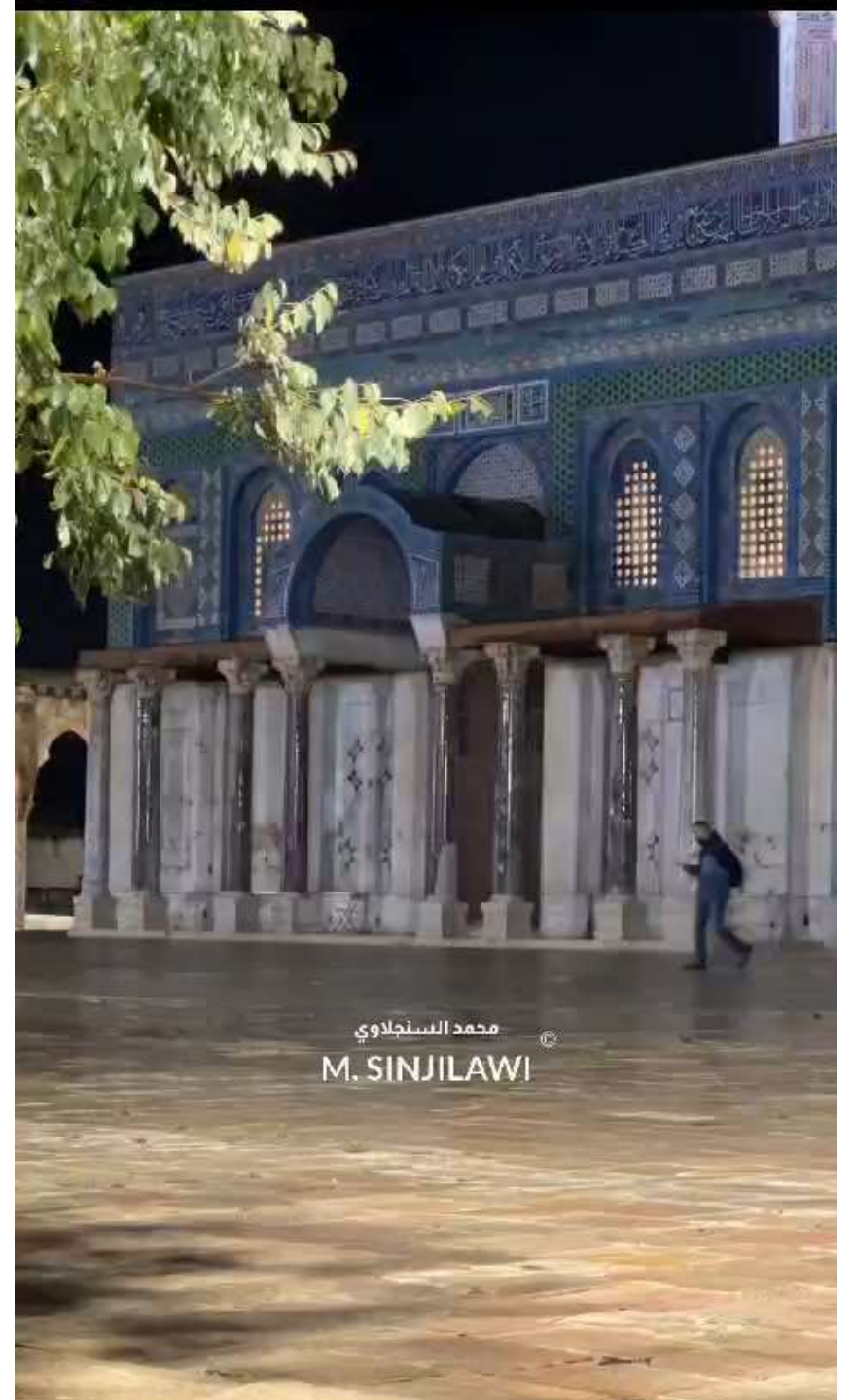

- Mescid-i Aksa, Mekke ve Medine'den sonra İslam'ın en kutsal üçüncü dini mabedi olarak kabul edilir.
- Mescid-i Aksa, İslam'ın ilk kiblesidir. Hz. Muhammed (sav), hicretin ikinci yılına kadar yüzünü Mescid-i Aksa'ya çevirerek namaz kılmıştır.

Peygamber Efendimiz Hz. Muhammed'in "İsra ve miraç" hadisesinin yaşandığı yer olması bakımından oldukça öneme sahip, kutsal bir şehirdir.

İslam alimleri ve tarihçiler, Kur'an-ı Kerim'deki kıssalarda da Filistin'in çevresinden "kutsal toprak, mukaddes ülke, bereket verdiğimiz/bereketlendirdiğimiz yer" olarak bahsedildiğine hemfikirlerdir.

Mescid-i Aksa'nın ismi:

İlk olarak Beyt-i Makdis diye adlandırılan mâbedin ismi sonradan Mescidi Aksa olmuştur. Üç büyük mescit (Mescid-i Harâm (Kâbe), Mescid-i Nebevî, Mescid-i Aksâ) den biridir. Aksa kelimesi “en uzak” anlamında kullanılır. Mekke'ye olan uzaklığından dolayı böyle adlandırılmıştır.

المسجد الأقصى

M. Sinjilawi

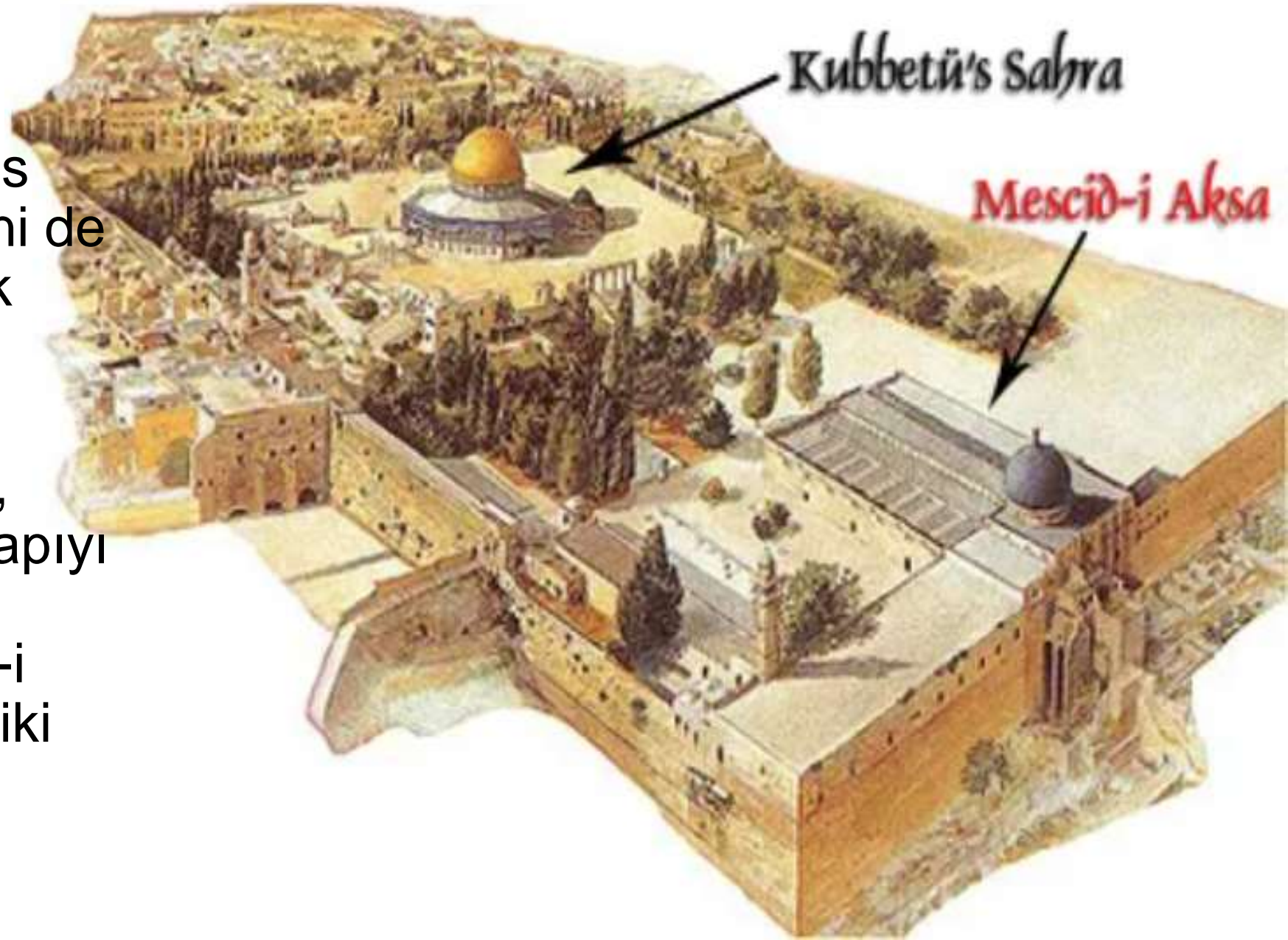
محمد السنجلوي

Mescid-i Aksa Filistin'nin Kudüs şehrinin doğusunda bulunan Eski Şehir (el beldehtul kadime) bölgesinde, Morya olarak da adlandırılan Tapınaklar Tepesi'nde yer almaktadır.

Mescid-i Aksa, Kubbet'üs Sahra ve Kible Mescidi'ni de kapsayan 144 dönümlük alandır.

Kubbet' üs Sahra, Kible Mescidi, Ruhlar Kuyusu, türbe, sebil gibi birçok yapıyı çevreler. Harem-i Şerif olarak da anılan Mescid-i Aksa sınırları içerisinde iki yüzü aşkın eser yer alır.

MESCİD - İ AKSA

Kudüs'teki Eski Şehir'in güneydoğusunda bulunan Mescid-i Aksa yerleşkesi yaklaşık 144 bin metrekare alana sahip. Müslümanlar bölgedeki ilk yapıyı 638 yılında Hz. Ömer'in Kudüs'ü fethi sonrasında inşa etti. Bu dönemin ardından Haçlı işgali dönemi dışında bölge İslam hakimiyetinde kaldı. Günümüzde ise İsrail işgali altında olan Mescid-i Aksa ve çevresinde çok sayıda tarihi yapı, cami ve vakıf binası yer alıyor.

Osmanlı Medresesi

İki katlı oluşan bina, Aksa'nın bazı surlarında bulunuyor. Memlük döneminde inşa edilen medresenin alanı, Osmanlı zamanında vakıf edildi. Binada İsrail'in kuzay çalışmalarına sebebiyle hasar oluşurken, İsrail, medresenin camisine "havalandırma tüneli inşası" gerekçesiyle el koymuş durumda.

Kubbetü's Sahra

Hz. Muhammed'in miraca yükseldiği kayanın üzerine, Emevi Halifesi Abdülmelik bin Mervan tarafından 685-705 yılları arasında inşa edildi. Haçlı işgali sırasında Haçlıların merkezinin dönüştürülen camii, Selahaddin Eyyubi'nin 1187 yılında fethiyle yeniden camiye çevrildi. Bu camii, Mescid-i Aksa içerisindeki en önemli yapılardan biri olarak öne çıkıyor.

Babü'r Rahme

Eski çağlarda inşa edilen Rahmet Kapısı, Selahaddin Eyyubi tarafından, olası Haçlı işgallerine mani olma amacıyla kapatıldı. Kapı yakınında, Gazali'nin de bir dönem kaldığı ve İhyaü Ulumu'd Din eserini burada yazdığı bir yapı mevcut. Kapı İsrail tarafından kapalı tutuluyor. Kapı bölgesindeki mescit ise uzun maceralardan sonrası 2019 yılında tekrar ibadete açılmış vaziyette.

Babü'r Rahme Mezarlığı

Kudüs'teki en eski Müslüman mezarlığından biri. Burada, Ubade bin Samit ve Şeddad bin Evis gibi sahabeler de medfun vaziyette. Son yıllarda İsrail bölgesindeki aşçıların sokulması ve mezarlıkların tahrip ediyor. İsrail buraya bir park inşa etmek ve bölgeyi Yahudileştirmek istiyor.

Kible Mescidi (Aksa Mescidi)

Mescid-i Aksa'daki en önemli yapı sayılan bu mescit, burada Müslümanların inşa ettiği ilk yapı niteliğinde. Fethin ardından 638 yılında Hz. Ömer ve yanındakiler burayı temizleyerek bir mescit inşa ettiler. 706-714 yılları arasında Emevi Halifesi Abdülmelik bin Mervan ise bugünkü yapıyı inşa etti. Müslümanların ilk kible olan bu bölge, Yahudilerin sürekli olarak saldırı altında. Mescit, 1969 yılında Yahudilerce kundaklandı, günümüzde de sık sık saldırılara gündeme geliyor.

Ribat el Kürd

Memlükler döneminde Mukir es Seyfi el Kürd tarafından inşa ettirilerek ribatı, Aksa'yı ziyaret edenlere hizmet amacıyla inşa edildi. Bina İsrail işgali sonrasında birçok saldırıya maruz kaldı. Yahudilerin "Küçük Ağlama Duvarı" olarak isimlendirdiği bölgeye yönelik saldırılar devam ediyor.

Tenkeziye Medresesi

1318 yılında Sünnet ve Haçlı eğitimi için inşa edilen medrese, Memlük Sultanı Kayıtbay devrinde mahkemeye çevrildi. Osmanlılar da binayı aynı amaçla kullandı. İşgali sonrası İsrail, medreseyi polis merkezine çevirirken, 2015 yılında binanın alt katı sinagogla dönüştürüldü. Medresenin bir kısmı Aksa yerleşkesi dışında, bir kısmı ise içerisinde yer almaktadır.

Burak Duvarı (Babi Duvarı)

Yahudilerce "Ağlama Duvarı" olarak kabul edilen duvar, Aksa yerleşkesinin dahil bir parçasıdır. İsrail, 1967 yılındaki işgali sırasında, duvarın dışındaki yerleşimleri yıktı, bölge halkına geçiş zorladı ve burayı Yahudilere tahsis etti.

Burak Mescidi

Hz. Muhammed'in Mirac hadisesindeki birinci olan Burak'ı bu bölgeye bağladığı rivayet ediliyor. Bugünkü haliyle Memlükler döneminde, 1329-1359 arasında inşa edilen mescit ibadete açık. Bölgedeki kapı ise İsrail tarafından kapalı tutuluyor.

Megaribe Kapısı

Bölge, İsmail Selahaddin Eyyubi'nin ordusundaki Müşgüpli askerlere vakıf edilen alanından alıyor. Hz. Muhammed'in Mirac öncesinde Aksa'ya bu kapıdan girdiği belirtiliyor. Kapı şu anda İsrail kontrolünde ve Müslümanların buradan girip çıkması yasak. Sadece İsrail polisi ve Yahudiler baskın için bu kapıyı kullanıyor.

Emevi Sarayları

Bölgede geçmekte Emevi sultanlarının çocukları için inşa edilen bazı sarayların ve Aksa çevresindeki bazı evlerin kalıntıları bulunuyor. İsrail, yoğun kazılar yaptığı bu bölgenin Yahudileştirilmesi için büyük bir çaba sarf ediyor.

Mervan Mescidi

Emevilerden Mervan bin Hakem'in soyundan gelen kişilerce inşa edilmiştir. Yapının inşa edilme amacı, Aksa'nın kot düzeyinin tek bir seviyede olmasını sağlamasıdır. Haçlı işgali sırasında ahır yapılan mescit, İngiliz işgalinde de harabe haline getirilmiştir. Mescit, 1966 yılında temizlenerek ibadete yeniden açılmıştır.

Kubbet'üs Sahra

Kudüs, 638 yılında Hz. Ömer'in halifeliği döneminde fethedildi. Hz. Ömer şehrin anahtarını aldıktan sonra Mescid-i Aksa'nın Hristiyanlık döneminde molozlar altında kalmış olan yerini temizletip Sahre'nin güneyindeki düzlükte cemaate namaz kıldırdı.

Emevî halifesi Abdülmelik bin Mervan tarafından 689-691 yılları arasında Kubbetü's Sahra inşa edildi. Kudüs'ün fethinden sonra Hz. Ömer 'in namaz kıldırıldığı yerin üzerine inşa edildiği için "Ömer Cami" olarak da bilinir.

Abdülmelik bin Mervan tarafından
689-691 yılları arasında inşa edildi.

Haçlıların işgaliyle kısa süre kiliseye çevrilen Kubbetü's Sahra, Selahaddin Eyyubi'nin şehri kurtarmasından sonra tekrar cami olarak hizmete açıldı.

Kubbesi önceden ahşap ve üstü kurşunla kaplıydı. Osmanlı dönemine gelindiğinde Kanuni Sultan Süleyman bu kubbeyi altın ile kaplattı.

Kubbetü's-Sahra

“Hacer-i Muallak” olarak adlandırılan taşın üzerine Kubbetü's-Sahra inşa edildi.

Günümüzde Mescid-i Akse denildiğinde pek çok kimsenin aklına altın kaplı, sekiz köşeli yer gelse de burası aslında Kubbetü's Sahra'dır.

Haçlıların işgaliyle kısa süre kiliseye çevrilen Kubbetü's Sahra, Selahaddin Eyyubi'nin şehri kurtarmasından sonra tekrar cami olarak hizmete açıldı.

- Kubbesi önceden ahşap ve üstü kurşunla kaplıydı. Osmanlı dönemine gelindiğinde Kanuni Sultan Süleyman bu kubbeyi altın ile kaplattı.
- Kubbetü's Sahra planı, işçiliği ve yapı malzemeleri ile sanatsal bir şaheser olma özelliğine sahiptir. Üzerindeki çiniler tamamen Osmanlı ürünüdür.

Kible Mescidi

Kudüs, 638 yılında fethedildiğinde Mescid-i Aksa'nın bulunduğu alan boş bir araziydi. Hz. Ömer döneminde imar faaliyetlerine başlandı ve Kible Mescidi inşa edildi.

Mescidin içerisinde Zekeriya Mihrabı, Kırk Şehit Mescidi, Ömer Mescidi gibi Önemli ziyaret yerleri ulunur.

Kanuni Sultan Süleyman, II. Mahmut, Sultan Abdülaziz ve II. Abdülhamid dönemlerinde mescitte kapsamlı restorasyon çalışmasında bulunuldu. Sultan Abdülhamid ayrıca mescidin halılarını ve kandillerini yeniletti.

Kible Mescidi

Kible Mescidi, Mescid-i Aksa'nın güneyinde yer alır.

- Kadim Aksa Mescidi, dikdörtgen şeklinde uzanır. 18 basamaklı, taştan yapılmış bir merdivenden ibaret olan bir yoldan buraya ulaşılır.
- Kadim Aksa Mescidi, Emevi halifelerinin Harem-i Şerif'in güney duvarlarına bitişik olarak inşa ettirdikleri saraylardan Mescid-i Aksa'ya geçmek için kullandıkları koridordur. Kapatıldıktan sonra namaz için kullanıldı.

www.muslims.com
M. SINJILAWI